

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده‌ی فنی و مهندسی

پایان نامه جهت دریافت درجه‌ی کارشناسی ارشد مهندسی برق- الکترونیک

خطی سازی تقویت کننده‌ی توان RF با روش پیش اعوجاج

حسین عبداللہی فوزی

استاد راهنما

دکتر عبدالرضا نبوی

خرداد ۸۸

بسمه تعالی

تاییدیه اعضای هیات داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه

آقای حسین عبداللہی فوزی پایان نامه ۹ واحدی خود را با عنوان بہینہ سازی تقویت کننده های توان فرا پهن باند CMOS در تاریخ ۱۳۸۸/۳/۲۰ ارائه کردند. اعضای هیات داوران نسخہ نہایی این پایان نامہ را از نظر فرم و محتوا تایید کردہ و پذیرش آنرا برای تکمیل درجہ کارشناسی ارشد مہندسی برق - الکترونیک پیشنهاد می کنند.

امضا	رتبہ علمی	نام و نام خانوادگی	عضو هیات داوران
	دانشیار	دکتر عبدالرضا نبوی لیشی	استاد راهنما
	استاد	دکتر احسان الہ کبیر	استاد ناظر
	استاد	دکتر وحید احمدی	استاد ناظر
	استاد	دکتر محمود کمرہ ای	استاد ناظر
	استاد	دکتر احسان الہ کبیر	مدیر گروہ (یا نمایندہ گروہ تخصصی)

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیت های علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/ رساله دکتری نگارنده در رشته فلسفه - اسرار است که در سال ۱۳۸۸ در دانشکده فلسفه موسسه تربیت مدرس دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم/جناب آقای دکتر عبد الرحمن نوری لیشی و مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر از آن

دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده رابه عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: اینجانب مسین عبدالمسیح دانشجوی رشته فلسفه - اسرار

مقطع کارشناسی ارشد

تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی:

مسین عبدالمسیح

تاریخ و امضا:

۸۸ / ۴ / ۳

دستورالعمل حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیات علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهشهای علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرحهای تحقیقاتی که با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد ذیل را رعایت نمایند:

ماده ۱- حقوق مادی و معنوی پایان‌نامه‌ها / رساله‌های مصوب دانشگاه متعلق به دانشگاه است و هرگونه بهره‌برداری از آن باید با ذکر نام دانشگاه و رعایت آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مصوب دانشگاه باشد.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه / رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و استاد راهنما مسئول مکاتبات مقاله باشد. تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه / رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

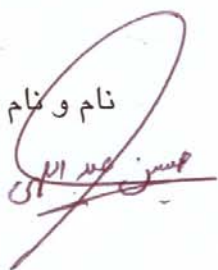
ماده ۳- انتشار کتاب حاصل از نتایج پایان‌نامه / رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با مجوز کتبی صادره از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه و بر اساس آئین‌نامه‌های مصوب انجام می‌شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه / رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این دستورالعمل در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۱۳۸۴/۴/۲۵ در شورای پژوهشی دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است و هرگونه تخلف از مفاد این دستورالعمل، از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری می‌شود.

نام و نام خانوادگی

امضاء

برای پدر و مادرم؛

خانواده ام که همیشه در همه حال یاورم بوده اند؛

معلمانم؛

و

مردمانی که آن‌ها را دوست دارم و با آن‌ها زندگی می‌کنم

قدردانی و سپاس:

سپاس و ستایش خدایی که مرا مستحق دانستن دانست. این رساله کوششی نبرد با دانشی ناچیز است که به طراحی، بسیند سازی و خطی سازی تقویت کننده‌ی توان فراپهن باندمی پردازد. پژوهش حاضر اولین کار تحقیقی در زمینه‌ی بهبود قابل توجه عملکرد و سرعت آموزش شبکه‌ی عصبی مختلط است و برپایه‌ی است که دشواری‌های مضاعف خاص خود را دارد. اما پیش از آن که به بصناعت خویش بنگریم به امید بخشش و راهنمایی خوانندگان عزیز چشم داریم. امیدوارم که این گام اندک، راهگشای قدم‌های بعدی در این زمینه و زمینه‌های مشابه آن گردد. در این جا از راهنمایی‌ها و مشورت‌های استادان کرامت‌ر، معلمان علم و اخلاق؛ جناب آقای دکتر عبدالرضا نبوی و دکتر ناصر مصومی که چراغی فراراهم بودند، قدردانی می‌کنم و از صمیم قلب سپاسی چندباره می‌گویم. از جناب آقای مهندس رحمانیان، آزمایشگاه میکروالکترونیک دانشگاه مدرس، به جهت راهنمایی‌ها و همیاری‌های ارزنده و مباحث "پیش‌اعوجاج سیگنال" آرزوی سلامت و سربلندی دارم.

چکیده

این پایان نامه، روش خطی سازی جدیدی برای تقویت کننده‌ی توان با استفاده از پیش اعوجاج دهنده‌ی ANFIS، ارائه می‌دهد که با روش Levenberg-Marquardt (LM) آموزش می‌بیند. در این راستا، روش LM در حوزه‌ی اعداد مختلط ارائه شده و در شبکه‌ی عصبی مختلط با یادگیری غیر مستقیم، پیاده‌سازی می‌شود. همگرایی سریع‌تر و پیچیدگی سخت افزاری کمتر از مزایای این الگوریتم آموزش در مقایسه با روش‌های معمول، به شمار می‌آید. علاوه بر این، الگوریتم حاضر عوامل غیر خطی داخل باند تقویت کننده‌ی توان را به نحو مؤثری حذف می‌کند. برای آزمودن تأثیر این روش خطی سازی جدید، تقویت کننده‌ی توان فرایهن باند با سلول بهره‌ی استفاده‌ی مجدد از جریان، با تکنولوژی 0.13 um CMOS طراحی می‌شود. شبیه‌سازی نشان می‌دهد که BER و EVM، به ترتیب از مقادیر $5.17E-01$ و 26.16% به مقادیر $1.50E-02$ و 18.46% بهبود می‌یابند.

کلمات کلیدی: تقویت کننده‌ی توان، فرایهن باند، پیش اعوجاج، ANFIS، شبکه‌ی عصبی

مصنوعی، الگوریتم LM مختلط.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: پیش درآمد.....	۱
۱-۱. مقدمه.....	۲
۲-۱. رئوس مطالب پایان نامه.....	۴
فصل دوم: تقویت کننده‌ی توان.....	۷
۱-۲. مقدمه.....	۸
۲-۲. انواع تقویت کننده‌های متداول.....	۸
۳-۲. مشخصات تقویت کننده‌ی توان.....	۱۰
۴-۲. مدل‌های تقویت کننده‌ی توان.....	۱۱
۱-۴-۲. مدل‌های بهینه.....	۱۲
۲-۴-۲. اثرات حافظه‌ی تقویت کننده‌های توان.....	۱۳
۳-۴-۲. منابع حافظه در تقویت کننده‌های توان.....	۱۴
۵-۲. مدل‌های تقویت کننده‌ی حافظه دار.....	۱۵
فصل سوم: خطی‌سازی تقویت کننده‌ی توان.....	۱۹
۱-۳. مقدمه.....	۲۰
۲-۳. روشهای خطی‌سازی.....	۲۰
۳-۳. عملکرد پیش اعوجاج دهنده.....	۲۱
۴-۳. تابع پیش اعوجاج وفقی.....	۲۲
۵-۳. دسته بندی سیستم‌های پیش اعوجاج.....	۲۳
۶-۳. پیاده سازی تابع پیش اعوجاج.....	۲۴

۲۵	۷-۳. پیش اعوجاج دیجیتال.....
۲۸	فصل چهارم: سیستم پیش اعوجاج وفقی ANFIS.....
۲۹	۱-۴. مقدمه.....
۲۹	۲-۴. سیستم استنتاج فازی مبتنی بر شبکه‌ی وفقی (ANFIS).....
۳۲	۱-۲-۴. فرآیند آموزش.....
۳۲	۲-۲-۴. روش Levenberg-Marquardt (LM).....
۳۳	۳-۲-۴. اعمال روش بهینه سازی LM در شبکه‌ی ANFIS.....
۳۵	۳-۴. پیش اعوجاج ANFIS با آموزش به روش LM.....
۳۸	۴-۴. بلوک شبیه سازی.....
۴۰	۵-۴. نتایج شبیه سازی.....
۴۶	۶-۴. یادگیری مستقیم و غیر مستقیم.....
۴۸	فصل پنجم: طراحی و بهینه‌سازی تقویت کننده‌ی توان فرایهن باند.....
۴۹	۱-۵. مقدمه.....
۴۹	۲-۵. طراحی و بهینه سازی یک سلول بهره.....
۴۹	۱-۲-۵. مقایسه‌ی سلول های مختلف بهره.....
۵۰	۲-۲-۵. تحلیل ولتاژ 1-dB.....
۵۶	۳-۲-۵. مدار تطبیق ورودی و خروجی.....
۵۸	۴-۲-۵. شبیه سازی و نتایج.....
۶۱	۳-۵. مدل استفاده شده در شبیه سازی تقویت کننده‌ی توان UWB.....
۶۱	۱-۳-۵. پارامترهای شبکه.....
۶۱	۲-۳-۵. رفتار غیر خطی.....

۶۳	..... ۵-۳-۳. نويز فعال
۶۷	..... فصل ششم: سيستم پيش اعوجاج و فقي شبكهي عصبي با يادگيري غير مستقيم
۶۸	..... ۱-۶. مقدمه
۶۸	..... ۲-۶. مروري بر شبكهي هاي عصبي مختلط
۷۰	..... ۳-۶. پياده سازي روش (LM) Levenberg-Marquardt در حوزهي اعداد مختلط
۷۳	..... ۴-۶. توسعه ي شبكهي هاي عصبي مصنوعي مختلط
۷۵	..... ۵-۶. الگوريتم پس انتشار LM مختلط
۷۷	..... ۶-۶. سيستم پيش اعوجاج شبكهي عصبي
۷۸	..... ۷-۶. اعتبار سنجي عملکرد الگوريتم LM مختلط
۸۴	..... ۸-۶. تخمين معماری بهينه برای شبكهي عصبي
۸۶	..... فصل هفتم: نتيجه گيري و پيشنهادها
۹۰	..... منابع و مأخذ:

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول ۴-۱. مقایسه‌ی تاثیر روش LM بر پیچیدگی مدولاسیون‌های QAM	۴۵
جدول ۴-۲. مقایسه‌ی تاثیر روش LM بر پیچیدگی مدولاسیون‌های QAM و PSK	۴۵
جدول ۵-۱. مقادیر عناصر محاسبه شده در تقویت کننده‌ی فرایهن باند 6-10.6 GHz، با سلول بهره‌ی استفاده‌ی مجدد از جریان	۵۹
جدول ۵-۲. مقایسه‌ی نتایج شبیه سازی سلول بهره‌ی بهینه شده با مقالات اخیر در تکنولوژی CMOS	۵۹
جدول ۶-۱. مقایسه‌ی معماری‌های مختلف شبکه‌ی عصبی در پیش اعوجاج سیگنال ورودی تقویت کننده‌ی فرایهن باند	۸۵

فهرست شکل‌ها

عنوان	صفحه
شکل ۱-۲. نقطه‌ی کار تقویت کننده‌های کلاس A، B، AB و C.....	۹
شکل ۲-۲. مدل تقویت کننده‌ی PA1، Saleh.....	۱۳
شکل ۳-۲. اثر حافظه بر اعوجاج یک سیگنال دو-تن.....	۱۴
شکل ۴-۲. مدل‌های تقویت کننده‌ی حافظه دار بر مبنای فیلترینگ.....	۱۷
شکل ۵-۲. بلوک دیاگرام پیاده‌سازی سخت افزاری یک چند جمله‌ای حافظه.....	۱۸
شکل ۱-۳. بلوک دیاگرام یک پیش اعوجاج دهنده.....	۲۱
شکل ۲-۳. اصول عملکرد یک پیش اعوجاج دهنده.....	۲۲
شکل ۳-۳. بلوک دیاگرام کلی پیش اعوجاج باند پایه‌ی دیجیتال.....	۲۶
شکل ۴-۳. بلوک دیاگرام کلی پیش اعوجاج فرکانس بالا با کنترل دیجیتال.....	۲۷
شکل ۱-۴. ساختار یک شبکه‌ی ANFIS با N نود ورودی و R قاعده.....	۳۱
شکل ۲-۴. اعمال بلوک پیش اعوجاج به تقویت کننده‌ی توان.....	۳۶
شکل ۳-۴. دو بلوک پیش اعوجاج با عملکرد مشابه که از اندازه‌ی سیگنال خروجی و ورودی تقویت کننده به عنوان ورودی و خروجی بلوک آموزش استفاده می‌کنند.....	۳۷
شکل ۴-۴. دو بلوک پیش اعوجاج با عملکرد مشابه که از اندازه‌ی سیگنال ورودی و خروجی تقویت کننده به عنوان ورودی و خروجی بلوک آموزش استفاده می‌کنند.....	۳۸
شکل ۵-۴. روش پیشنهادی اعمال شبکه‌ی ANFIS برای خطی‌سازی تقویت کننده‌ی توان بدون حافظه با آموزش به روش LM.....	۳۹

- شکل ۴-۶. منحنی آموزش مشخصه‌ی AM-AM..... ۴۱
- شکل ۴-۷. منحنی آموزش مشخصه‌ی AM-PM..... ۴۱
- شکل ۴-۸. چگالی طیف توان شبیه سازی شده..... ۴۲
- شکل ۴-۹. منحنی BER سیگنال 64-QAM..... ۴۳
- شکل ۴-۱۰. منحنی EVM سیگنال 64-QAM..... ۴۳
- شکل ۴-۱۱. دیاگرام فلکی سمبل‌های 64-QAM دریافتی از خروجی PA1 در گیرنده: (الف) قبل از اعمال پیش اعوجاج (ب) بعد از اعمال پیش اعوجاج..... ۴۴
- شکل ۵-۱. ساختار سه سلول مختلف بهره..... ۵۰
- شکل ۵-۲. دو سلول تقویت کننده (الف) سورس مشترک و (ب) استفاده‌ی مجدد از جریان، آماده برای شبیه سازی بهره..... ۵۱
- شکل ۵-۳. شبیه سازی بهره‌ی مدارهای نشان داده شده در شکل ۲-۳..... ۵۱
- شکل ۵-۴. تغییر نسبت عرض NMOS به PMOS با تغییر V_{GG} و ثابت بودن جریان در تکنولوژی 0.13 μm ، با هدف بیشینه کردن ولتاژ سوئینگ خروجی در سلول استفاده‌ی مجدد از جریان..... ۵۲
- شکل ۵-۵. مدار معادل سیگنال کوچک سلول استفاده‌ی مجدد از جریان شکل ۲-۲-پ..... ۵۳
- شکل ۵-۶. تغییرات بازده در سلول‌های بهره‌ی شکل ۲-۳ بر حسب ولتاژ V_{GG} ۵۵
- شکل ۵-۷. تغییرات OIP3 در سلول‌های بهره‌ی شکل ۲-۳ بر حسب ولتاژ V_{GG} ۵۵
- شکل ۵-۸. تغییرات توان فشردگی 1-dB و بازده‌ی طبقه‌ی استفاده‌ی مجدد از جریان بر حسب توان مصرفی (V_{GG} روی مقدار بهینه برای بیشینه شدن P_{1dB} تنظیم شده است)..... ۵۶
- شکل ۵-۹. دو مدار فیلتر چبی شف در (الف) ورودی سلول بهره (ب) خروجی سلول بهره..... ۵۷

- شکل ۵-۱۰. بهره‌ی تقویت‌کننده‌ی فراپهن‌باند، در (الف) باند پایین و (ب) باند بالا ۶۰
- شکل ۵-۱۱. افت بازگشتی در ورودی و خروجی تقویت‌کننده‌ی فراپهن‌باند، در (الف) باند پایین و (ب) باند بالا ۶۰
- شکل ۵-۱۲. رابطه‌ی بین توان خروجی و بهره با توان ورودی ۶۰
- شکل ۵-۱۳. چگالی طیف توان ناشی از سیگنال MB-OFDM، خروجی تقویت‌کننده‌ی طراحی شده در ADS و تقویت‌کننده‌ی مدل شده در MATLAB® ۶۵
- شکل ۵-۱۴. مقایسه‌ی پارامترهای پراکندگی تقویت‌کننده‌ی توان طراحی شده در ADS با تقویت‌کننده‌ی مدل شده در MATLAB® ۶۶
- شکل ۶-۱. یک نرون ساده‌ی مختلط با عملگرهای سیناپتیک و سوماتیک ۷۵
- شکل ۶-۲. طرح پیش‌اعوجاج شبکه‌ی عصبی با آموزش غیر مستقیم ۷۸
- شکل ۶-۳. نمایش باند پایه‌ی سیگنال OFDM با پهنای باند 512 MHz ۷۹
- شکل ۶-۴. منحنی آموزش ۸۰
- شکل ۶-۵. مشخصه‌ی AM-AM ۸۲
- شکل ۶-۶. مشخصه‌ی AM-PM ۸۲
- شکل ۶-۷. دیاگرام فلکی داده‌های دریافتی پیش از اعمال پیش‌اعوجاج ۸۳
- شکل ۶-۸. دیاگرام فلکی داده‌های دریافتی پس از اعمال پیش‌اعوجاج ۸۳

فصل اول

پیش درآمد

فرستنده‌ی فرکانس بالا، مهم‌ترین جزء سازنده‌ی یک سیستم مخابراتی است. وظیفه‌ی آن تبدیل سیگنال‌های باند پایه به باند فرکانس بالا است تا با عبور از یک کانال انتقال ایمن، به گیرنده برسند. معمولاً سیگنال‌های باند پایه به شکل سیگنال‌های تریبویی هستند که امکان تولید سیگنال‌های مدوله شده‌ی فاز، فرکانس و دامنه را می‌دهند. برای این‌که سیگنال‌های تریبویی ترکیب و در قالب یک سیگنال آنالوگ واحد، آماده‌ی ارسال شوند، مدولاتورهای تریبویی عمل ترکیب این سیگنال‌ها را انجام داده و سیگنال حاصل را به باند IF و یا RF انتقال می‌دهند. سپس سیگنال با تقویت کننده‌ی فرکانس بالا تقویت شده و از طریق آنتن در داخل کانال انتقال انتشار می‌یابد.

در سیستم‌های مخابرات مدرن، استفاده از روش‌های مدولاسیون متغیر با دامنه مانند M-QAM، به دلیل بازدهی طیفی بهتر در مقایسه با روش‌های مدولاسیون دامنه و فاز، رو به افزایش است. روش‌های مدولاسیون متغیر با دامنه معمولاً از فاز و دامنه برای ارسال پیام استفاده می‌کنند و غالباً از سیگنال‌های تریبویی در باند پایه بهره می‌برند.

از آنجا که اطلاعات در دامنه‌ی سیگنال ذخیره می‌شود، لذا روش‌های مدولاسیون متغیر با دامنه نسبت به تداخل ایجاد شده در سیگنال، مانند تقویت غیر خطی حساسند. در واقع عوامل غیر خطی باعث می‌شود تا هم داده‌ها با خطا در گیرنده دریافت شود و هم پهن شدگی طیف سیگنال را سبب شود که برای کانال‌های مجاور مناسب نیست. از طرف دیگر، فرکانس مرکزی ایستگاه‌های ارسال داده، بسیار به هم نزدیکند.

تقویت خطی را می‌توان با طراحی مناسب تقویت کننده به دست آورد. اما رفتار خطی بیشتر می‌تواند بازدهی تقویت کننده را کاهش دهد. راه حل دیگر استفاده از تقویت کننده‌ی پر بازده است، که تقویت غیر خطی، خاصیت ذاتی آن است. از طرف دیگر بازدهی توان، یک عامل بسیار مهم در سیستم‌های موبایل محسوب می‌شود که باتری با عمر محدود تنها منبع توان آن‌ها است. بنابراین بین

رفتار خطی تقویت کننده و توان مصرفی تنها یکی را باید اتخاذ کرد. راه حل سوم برای حفظ رفتار خطی و بازدهی توان، استفاده از روش‌های خطی سازی در کنار تقویت کننده‌ی پر بازده است.

متداول‌ترین روش خطی‌سازی، به دلیل سادگی مدار، پایداری و امکان پیاده‌سازی دیجیتال، روش پیش‌اعوجاج دیجیتال وفقی است. با وجود این، قلب سیستم پیش‌اعوجاج تابع پیش‌اعوجاج است. به طور کلی روش‌های پیش‌اعوجاج در حوزه‌ی دیجیتال را به دو دسته‌ی کلی می‌توان تقسیم کرد. این تقسیم بندی بر اساس روش پیاده‌سازی و مدل سازی تابع معکوس تقویت کننده به عنوان تابع پیش‌اعوجاج صورت می‌گیرد: ۱- روش‌های سنتی مانند چند جمله‌ای [۱] یا سری ولترا [۲] (بر مبنای دانش ریاضی) و جدول جستجو (بر مبنای به روز کردن جدول حافظه و ذخیره کردن پارامتر-های آن در جدول) [۳]، ۲- روش‌های نوین مانند شبکه‌ی عصبی [۴] و شبکه‌ی عصبی-فازی [۵] که برتری نسبی خود را در مقایسه با نوع اول نشان داده‌اند.

در روش‌های چند جمله‌ای به دلیل تقابل دقت در مدل‌سازی با افزایش درجه‌ی چند جمله‌ای و یا استفاده از تبدیل فوریه‌ی سریع و نیاز به روش پس-اعوجاج (post-distortion)، با مشکلات و پیچیدگی‌هایی در پیاده‌سازی روبرو می‌شویم. چنین مشکلاتی نیز در سری ولترا وجود دارد. نوین کوانتیزاسیون روش جدول جستجو نیز اجتناب از الگوریتم‌های تکرار و حداقل سازی میزان خطا را در حالتی که تقویت کننده زیر بار است، غیر ممکن می‌سازد. این نقص زمانی که تقویت کننده، پاسخ غیر عادی دارد و مسئله‌ی همگرا شدن الگوریتم بحرانی است، بیشتر آشکار می‌شود. این در حالی است که غالباً از جدول جستجو برای پیاده‌سازی روش چند جمله‌ای استفاده می‌شود.

استفاده از شبکه‌های عصبی چند لایه‌ی پرسپترون به عنوان یک پیش‌اعوجاج دهنده، می‌تواند برخی مشکلات روش‌های سنتی را حل کند. یکی از مشکلات جدول حافظه، وجود نوین کوانتیزاسیون در مواردی است که مشتق تابع معکوس تقویت کننده زیاد باشد. علاوه بر این به یک الگوریتم نیاز است تا جدول بهره را شاخص گذاری کند. اما با استفاده از شبکه‌های عصبی، اثر کوانتیزاسیون جدول

بهره حذف می‌شود، پس نیازی به الگوریتم شاخص گذاری هم نیست. مهم تر از همه، تعداد نمونه‌های لازم برای آموزش شبکه نسبتاً کم است [۴].

اما به دلیل کاربرد رضایت بخش کنترل‌کننده‌های فازی در صنعت و تخمین مدل‌های پیچیده توسط شبکه‌های ANFIS^۱ [۶] امید می‌رود که این ابزار، بتواند در شبیه‌سازی مدل معکوس تقویت کننده نسبت به دیگر تکنیک‌های مدرن رایج مانند شبکه‌های عصبی برتری یابد [۵] و به عنوان ابزاری قدرتمند در حذف عوامل غیر خطی و اعوجاج تقویت کننده‌ی توان محسوب شود [۷، ۸]. اما الگوریتم آموزش معمول در به روز رسانی پارامترهای این تابع پیش اعوجاج، هایبرید^۲، پیچیدگی بیشتری را در مقایسه با روش‌های دیگر مانند (LM) Levenberg-Marquardt دارد. پس آموزش شبکه‌ی ANFIS با روش LM، به یک شبکه‌ی ساده‌تر با عملکرد بهتر منجر خواهد شد.

از طرفی، سیستم یادگیری که در آموزش پیش اعوجاج تاکنون به کار گرفته شده است، یادگیری مستقیم نامیده می‌شود که در آن رفتار غیر خطی تقویت کننده مشخص است. اما اگر عوامل اعوجاج شناخته شده نباشد، یادگیری غیر مستقیم مطرح می‌شود. Jin و همکارانش [۹] از تابع پیش اعوجاج موجک و شبکه‌ی عصبی مختلط در خطی سازی تقویت کننده‌ی توان پهن باند، در یک طرح با یادگیری غیر مستقیم، استفاده کردند. اما آموزش به کار رفته در به روز رسانی این توابع مختلط، روش پس انتشار مختلط [۱۰] است. البته افزایش سرعت و بهبود عملکرد روش‌های آموزش در این نوع توابع مختلط می‌تواند مورد توجه قرار گیرد.

۱-۲. رئوس مطالب پایان نامه

فصل دوم مفاهیم مرتبط با تقویت کننده‌ی توان شامل کلاس‌های تقویت کنندگی و مشخصات آن‌ها را مورد بررسی قرار می‌دهد. از آن‌جا که ارزیابی روش‌های خطی ساز، با تقویت کننده‌های مدل سازی شده صورت می‌گیرد، ادامه‌ی فصل انواع مدل‌های تقویت کننده را بررسی می‌کند. در این پایان

^۱ Adaptive-network-based fuzzy inference system

^۲ Hybrid

نامه فرض بر این است که تقویت کننده بدون حافظه است، با وجود این، به انواع روش‌های مدل‌سازی تقویت کننده‌ی حافظه دار نیز پرداخته می‌شود.

فصل سوم روش‌های مختلف خطی سازی را در حوزه‌ی آنالوگ و دیجیتال پیش رو دارد. با توجه به گسترش روز افزون استفاده از روش‌های پیش‌اعوجاج برای خطی سازی تقویت کننده، عملکرد سیستم پیش‌اعوجاج مورد بررسی قرار می‌گیرد. قلب سیستم پیش‌اعوجاج را تابع پیش‌اعوجاج شکل می‌دهد، لذا انواع توابع پیش‌اعوجاج و روش‌های پیاده سازی آن‌ها مطرح خواهند شد. انواع سیستم‌های پیش‌اعوجاج را با توجه به قرارگیری تابع پیش‌اعوجاج در ساختار فرستنده به سه دسته‌ی کلی پیش‌اعوجاج RF/IF، داده و باند پایه، تقسیم خواهیم کرد و مزایا و معایب آن‌ها را متذکر می‌شویم. در نهایت با ذکر مقدمه‌ای بر سیستم‌های پیش‌اعوجاج دیجیتال وفقی به استقبال فصل چهارم خواهیم رفت.

فصل چهارم سیستم پیش‌اعوجاج وفقی ANFIS را مورد بررسی دقیق قرار می‌دهد. عملکرد ANFIS به عنوان تابع پیش‌اعوجاج مرور می‌شود. از آن‌جا که آموزش این نوع مدل‌ها با داده‌های آموزش بسیار مهم است، از این جهت یک روش آموزش سریع بر مبنای روش Levenberg-Marquardt (LM)، ارائه شده تا در عین حال که سرعت آموزش افزایش می‌یابد، امکان به روز رسانی متغیرهای شبکه به صورت همزمان نیز برآورد شود. سپس عملکرد سیستم پیشنهادی را روی مدل تقویت کننده‌ی Saleh، مدل بدون حافظه، مورد بررسی قرار می‌دهیم. از سیگنال‌های M-QAM برای تغذیه‌ی سیستم پیش‌اعوجاج استفاده خواهد شد و عملکرد آن با سیگنال M-PSK مقایسه می‌شود. عملکرد روش LM با روش متداول آموزش شبکه‌ی ANFIS، هایبرید، نیز مقایسه می‌شود.

به دلیل اهمیت تقویت خطی سیگنال در مخابرات دیجیتال مدرن، فصل پنجم این پایان نامه به طراحی یک تقویت کننده‌ی کلاس-A اختصاص داده می‌شود. در ابتدا کلاس‌های تقویت کنندگی به اجمال بررسی می‌گردند. سپس سلول‌های مختلف بهره، مهم‌ترین جزئی تقویت کننده، مقایسه می‌-